

[Undervisningsministeren.]

de ikke indeholder nye argumenter, har de i høj grad bidraget til at vække befolkningens interesse for skolespørgsmålets rette løsning. Den stedfundne debat — og her tænker jeg både på de ikke få møder, jeg har deltaget i, og de mange indlæg i blade og tidsskrifter — har forstærket det indtryk hos mig, at det forslag, jeg har fremsat, repræsenterer den hensyntagende midterlinie. Det er ikke muligt at gøre en af ydertyperne i skolebilledet til afgørende grundtype. Hvis man for alvor vil tilstræbe en ordening, der stiller land og by lige, kan man hverken gøre 12—16 års mellemskolen til det mønster, som den øvrige skole skal følge, eller søge det retningsgivende mønster i en landsbyskole, der ikke har organisk adgang til eksamen. Der er faktisk ingen anden vej at gå end at føre byskolen tilbage til den grænse, der oprindeligt var tilsigtet, nemlig det 15. år, og trods alle de vanskeligheder, der melder sig, at føre landsbyskolen 1 år frem. Man må med andre ord tilstræbe at hæve den undervisningspligtige alder fra det 14. til det 15. år og gøre det så skånsomt som muligt.

Det står mig mere og mere klart, at det i virkeligheden er uansvarlig handling af lovgivningsmagten at lovfæste en folkeskole, der rækker ud over den undervisningspligtige alder. Først når folkeskolens varighed og den undervisningspligtige alder falder sammen, er det muligt at lægge virkelig organiske undervisningsplaner tilrette. Folkeskolens varighed må falde sammen med den undervisningspligtige alder.

Her står vi ved spørgsmålet om det 8. skoleår. De fleste lande har mere end 7 skoleår. I Sverige har en enig rigsdag forlængst gennemført 9 års skolepligt. Norge indfører 8 år fra 1960 og forbereder et 9. år. Under det sidste undervisningsministermøde i Reykjavik var der forhandlinger i gang med henblik på en resolution, der skulle opstille 9 års skolepligt som det ønskelige i Norden udfra den betragtning, at de nordiske demokratier har en naturlig pligt til at ligge i spidsen for den folkekulturelle udvikling, men Danmark kunne her ikke være med. I Vesttyskland er der 9 års skolepligt, i Holland 9, i Belgien 8 og i Frankrig 8. Det eneste land, som ligger lidt udenfor, er England; dér har man 10 års

skolepligt — men det er jo også demokratiets moderland og det land, der, måske mere end andre, skal værne den vesteuropæiske frihed. Det er min inderligste overbevisning, at et industriland ikke kan nøjes med 7 års skolepligt — dertil stilles der for store krav til den vordende borger og arbejder.

Hertil kommer andre hensyn: de store årganges problem — der er belyst gennem interessante udtalelser af arbejdsmarkedskommissionen og af Københavns kommunes rådgivende udvalg vedrørende de store årgange — endvidere den kendsgerning, at de unge normalt først kan komme i lære, når de er 16 år o. s. v. Selvom man muligvis ikke skal hæfte sig for meget ved gallupundersøgelsers værdi på dette område, kan det dog nævnes, at en sådan undersøgelse synes at vise et stort befolkningsflertal for det 8. skoleår. Man forstår måske bedre alvoren i dette problem, når man hører, at en statistik over alle unge i Esbjerg i alderen 14—18 år viser, at der ialt 3 600 unge er ca. 1 600, der er uden tilknytning til uddannelse eller undervisning af nogen art. En sådan situation er fra ethvert synspunkt set, ikke mindst fra et nationalt og demokratisk, af en sådan karakter, at ingen kan være tjent med at tage ansvaret for den.

I det fremsatte lovforslag om ændringer af folkeskoleloven har jeg tilstræbt en løsning, der lader sig realisere under de givne omstændigheder uden brud med danske skoletraditioner. Den 5-årige grundskole efterfølges af en 3-årig hovedskole. Ved at anvende udtrykket hovedskole får vi en enkel og smuk fællesbenævnelse for de pågældende klasser både i by og på land. Den nuværende folkeskole har to linier, en eksamenslinie og en eksamensfri linie. Hvorfor nødvendigvis to, hvorfor ikke flere? Der gives i fremtiden adgang til at oprette det antal linier, som der lokalt er behov for og ønske om. Jeg har set skematiske fremstillinger, der angiver en håndværkslinie, en kontorlinie, en husholdningslinie o. s. v. Herom siges der intet i loven. Loven er en rammelov, der giver friere bane for det pædagogiske arbejde. Man må fortsat regne med, at langt den væsentligste del af undervisningstiden anvendes til det, jeg vil kalde fællesstoffet, og jeg har ikke noget imod, om dette fællesstof i fremtiden i højere grad